

Les opinions expressades en aquest comunicat de premsa pertanyen exclusivament a aquesta Comissió/Secció. L'opinió oficial del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona l'expressa la Junta de Govern de l'ICAB d'aquesta corporació a través dels comunicats signats pel Departament de Comunicació

SEGON COMUNICAT DE LA COMISSIÓ DE DEFENSA

La Comissió de Defensa dels Drets de la Persona de l'ICAB ha continuat amb creixent preocupació l'observació del judici oral que se segueix davant la Sala Segona del Tribunal Suprem, causa especial núm. 3/20907/2017, i en relació a les sessions corresponents a la **prova testifical** iniciades el passat 27 de febrer i fins a la practicada el dia 14 de març, passem a denunciar novament diverses vulneracions de normes de procediment i del dret de defensa, que al nostre entendre constitueixen una violació de l'article 6 de la Convenció Europea dels Drets Humans, així com de l'article 24 de la Constitució Espanyola.

Hem de manifestar, en primer lloc, que s'han mantingut les dificultats d'accés a la sala del judici dels observadors juristes, que ja denunciàvem en el nostre anterior comunicat. Les reiterades sol·licituds de disposar de places reservades als observadors, formulades per diverses entitats, entre elles el CICAC (Consell dels Il·lustres Col·legis de l'Advocacia de Catalunya), ni tan sols han merescut la resposta del Tribunal.

En relació a la **prova testifical** practicada fins ara, interessa fer les consideracions següents:

Primera.- En relació al calendari i a l'horari de les sessions.

La pretensió inicial, explicitada pel President del Tribunal sense cap suport legal, de concloure el judici oral abans del 12 d'abril per tal d'evitar la coincidència amb la campanya electoral prèvia a les eleccions generals, pretensió que finalment sembla haver estat abandonada, ha determinat en tot cas una acceleració del ritme del judici i un veritable desconcert en la pràctica de la prova testifical, sotmesa a constants variacions de calendari i horaris, que resulta incompatible amb el desenvolupament d'un judici just i garantista del dret de defensa, a part de la desconsideració que suposa per als testimonis convocats.

En el calendari fixat per al mes de març, s'han incrementat fins a quatre els dies de sessió en algunes setmanes, a la vegada que en varies ocasions s'ha avançat en mitja hora o una hora l'inici de la sessió del matí i s'ha perllongat considerablement la sessió de la tarda fins arribar en algun cas a jornades de deu hores. Això suposa una sobrecàrrega per a la resistència física i psicològica dels acusats, en especial per als que continuen en situació de presó preventiva i que porten ja varies setmanes patint unes condicions d'alimentació i de descans incompatibles amb unes condicions de salut normals, com ha manifestat amb preocupació el president del Col·legi de Metges de Barcelona, senyor Jaume Padrós. Aquesta situació, a més, els impedeix disposar del temps necessari per intercanviar impressions amb les respectives defenses per tal

Les opinions expressades en aquest comunicat de premsa pertanyen exclusivament a aquesta Comissió/Secció. L'opinió oficial del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona l'expressa la Junta de Govern de l'ICAB d'aquesta corporació a través dels comunicats signats pel Departament de Comunicació

de valorar l'evolució del judici i preparar les sessions següents, en clar detriment del dret de defensa.

Segona.- En relació a les alteracions en l'ordre de la pràctica de la prova testifical.

L'article 701 de la Llei d'Enjudiciament Criminal estableix la forma i l'ordre en que s'han de practicar les proves en el judici oral. En primer lloc, diu, es practicaran les diligències de prova de les acusacions i a continuació les de les defenses, i declara específicament que els testimonis seran examinats en l'ordre pel qual els seus noms figurin en les respectives llistes de proposició de prova. Únicament amb caràcter excepcional, el president - a instància de part o d'ofici - podrà alterar aquest ordre amb la finalitat del major esclariment dels fets.

Amb total contradicció amb el mencionat precepte, el president de la Sala ha confeccionat un confús i arbitrari calendari per la pràctica de la prova testifical, barrejant en una mateixa sessió testimonis de l'acusació i de la defensa, i alterant per complet l'ordre de l'examen dels testimonis preestablert legalment, sense més motivació aparent que l'oportunitat política o els compromisos d'agenda del tribunal. A títol d'exemple, el dilluns dia 10 de març s'avançà l'inici de la sessió del a les 9.30 h i es donà per acabada a les 12 h, sense altre motiu que permetre la participació de dos dels magistrats a una reunió de la Junta Electoral Central. La falta d'una planificació rigorosa del calendari i l'absurda pretensió de limitar el temps de declaració de cada testimoni a trenta minuts ha provocat constants alteracions sobre la marxa en l'ordre, dates i horaris previstos per les declaracions dels testimonis o simplement s'han desconvocat per falta de previsió respecte de la citació dels testimonis. Tot aquest desgavell en l'ordenació del desenvolupament del judici repercuteix negativament en el dret de defensa i en la tutela judicial efectiva, ja que el desconeixement de l'ordre i el moment de la pràctica de les declaracions testificals obliga les defenses a anar variant les seves estratègies sobre la marxa, i provoca en els acusats situacions de desconcert incompatibles amb un judici en condicions, com ja denunciàvem en el nostre anterior comunicat.

Tercera.- En relació a l'interrogatori d'un testimoni per les parts que no l'han proposat.

El Tribunal ha decidit fer una interpretació literal i molt restrictiva de l'article 708 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, de 1882 i mai reformat, que estableix que la part que hagi proposat el testimoni podrà fer-li totes les preguntes que cregui convenientes i les demés parts "*podran també dirigirle las preguntas que consideren oportunas y fueran pertinentes en vista de sus contestaciones*". El Tribunal ho ha interpretat en el sentit que les parts que no han proposat un testimoni només podran fer-li repreguntes relatives a aquelles qüestions que prèviament li han estat preguntades per la part que l'ha proposat.

Les opinions expressades en aquest comunicat de premsa pertanyen exclusivament a aquesta Comissió/Secció. L'opinió oficial del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona l'expressa la Junta de Govern de l'ICAB d'aquesta corporació a través dels comunicats signats pel Departament de Comunicació

Aquesta decisió s'aparta d'una consolidada pràctica processal, generalment admesa, segons la qual es permet amb total normalitat que els testimonis siguin qüestionats per qualsevol de les parts, inclús per aquelles que no l'han proposat, amb tota l'extensió que considerin pertinent, per tal de completar o corregir la declaració del testimoni o per posar en evidència la seva possible manca de credibilitat. Aquest va ser també el criteri seguit per la Sala en la primera sessió dedicada a la prova testifical el dia 27 de febrer, criteri que va ser canviat en el sentit limitatiu abans denunciat a l'inici de la sessió del 28 de febrer.

Considerem que aquesta limitació imposada a la prova testifical és improcedent i constitueix una vulneració al dret de defensa.

Quarta.- En relació a l'interrogatori dels testimonis per part de les acusacions.

Les parts acusadores han utilitzat sistemàticament una tècnica interrogatòria que consisteix en enunciar la pregunta induint la resposta del testimoni a partir de l'afirmació d'uns fets que es donen per certs. En alguns casos massa evidents el President s'ha vist obligat a intervenir cridant l'atenció a l'interrogador. Les declaracions dels agents policials i de la guàrdia civil de menor rang han evidenciat una falta total d'espontaneïtat, que es manifestava en la utilització per part de tots ells de termes i expressions pràcticament idèntiques, i condicionades pel fet d'haver conegut prèviament les declaracions prestades pels seus superiors.

Les acusacions han pogut formular, sense cap limitació per part del tribunal, preguntes als testimonis de les defenses sobre les seves adscripcions polítiques o ideològiques. D'altra banda, i amb plena permissibilitat del tribunal, els interrogatoris de les acusacions als testimonis s'han centrat repetidament en les actuacions polítiques o parlamentàries dels acusats, o en activitats dels mateixos emparades de tota evidència en l'exercici de drets fonamentals d'expressió, reunió i manifestació, activitats que resulten així criminalitzades pel fet que es pressuposen constitutives d'elements provatoris de càrrec.

Com ja prevèiem en el nostre anterior comunicat, el Ministeri Fiscal està utilitzant en els seus interrogatoris material provatori procedent de les diligències d'instrucció del Jutjat 13 de Barcelona, material totalment desconegut per les defenses i del qual únicament disposa la Fiscalia. Aquesta situació atempta contra el principi d'igualtat d'armes de les parts i pot ser causa d'indefensió. Així mateix, considerem irregular que el tribunal hagi permès que per part del Ministeri Fiscal i l'Advocacia de l'Estat s'hagi preguntat repetidament als testimonis en relació al Major Trapero i el compliment de les seves responsabilitats, quan aquest no està enjudiciat en el present procediment.

Les opinions expressades en aquest comunicat de premsa pertanyen exclusivament a aquesta Comissió/Secció. L'opinió oficial del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona l'expressa la Junta de Govern de l'ICAB d'aquesta corporació a través dels comunicats signats pel Departament de Comunicació

Cinquena.- En relació a l'interrogatori dels testimonis per part de les defenses.

En contrast flagrant amb la permissivitat mostrada amb els interrogatoris, sovint improcedents, del Ministeri Fiscal, el president de la Sala ha aplicat a les defenses un marcatge implacable sobre les formes i el contingut de les seves preguntes. Aquesta actitud de la presidència ha arribat a provocar diversos incidents i nombroses protestes per part dels defensors, que han considerat que se'ls limitava el dret de defensa.

En aquest sentit, hem d'assenyalar com exemplars d'aquest tracte discriminatori la negativa del president a permetre preguntar a determinats testimonis de l'acusació si eren seguidors de certes webs d'extrema dreta, mentre que anteriorment s'havien considerat pertinents les preguntes a testimonis de descàrrec sobre si eren socis d'Omnium Cultural, o bé la diferència de tracte davant la manca de memòria reiteradament al·legada per alguns testimonis de la defensa, que va merèixer una severa advertència del president sobre l'aplicació del delictes de fals testimoni, comparat amb la nul·la reacció de la Sala davant els monumentals atacs d'amnèsia soferts en les declaracions prestades pels testimonis Rajoy, Saenz de Santamaria o Zoido, i l'evident falsetat de moltes de les seves afirmacions.

Sisena.- En relació a la prohibició d'exhibir vídeos en l'interrogatori dels testimonis.

Es pràctica habitual en la jurisdicció penal, tant en fase d'instrucció com de judici oral, la d'exhibir qualsevol tipus de document - entre els quals s'hi compten els vídeos - mentre s'efectua l'interrogatori de l'acusat o d'un testimoni, amb la finalitat de poder valorar la veracitat de la declaració que formula la persona en qüestió. Així, en el curs de les declaracions dels acusats i en la primera sessió de la prova testifical del dia 27 de febrer, alguns defensors van sol·licitar i la presidència va admetre, no sense alguna resistència, l'exhibició al declarant de determinats fragments de vídeos que obren en la causa.

No obstant, en la sessió següent el president va canviar de forma sobtada les regles del joc, prohibint l'exhibició de vídeos i, en alguns casos també de documents escrits, als testimonis, sota el pretext que la Sala havia decidit que els vídeos i tots els documents es veurien i podrien ser sotmesos a un debat contradictori en el moment de practicar la prova documental,

Les opinions expressades en aquest comunicat de premsa pertanyen exclusivament a aquesta Comissió/Secció. L'opinió oficial del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona l'expressa la Junta de Govern de l'ICAB d'aquesta corporació a través dels comunicats signats pel Departament de Comunicació

per tal d'evitar interrupcions i dilacions en el judici. Aquesta decisió, a part d'extemporània, atempta contra el dret de defensa, ja que fa pràcticament impossible contrastar les declaracions del testimoni, sobre uns fets concrets objecte d'acusació, amb el visionat d'un vídeo sobre els mateixos fets, que s'efectuarà possiblement setmanes després. Amb el trencament de la immediatesa i la unitat d'acte entre la declaració i el visionat, aquest perd gran part de la seva eficàcia com element de prova objectiva per qüestionar la credibilitat d'un testimoni de càrrec i per contradir la seva declaració, i per tant, en el present judici, les defenses perden una de les seves més poderoses armes.

Setena.- En relació amb la intervenció del president de la Sala en la declaració del Major Trapero.

La declaració del Major Trapero en qualitat de testimoni de l'acusació popular, estant imputat en una altra causa i sota una altra jurisdicció pels mateixos fets que es jutgen en el present judici, il·lustra perfectament el conjunt d'absurditats i disfuncions processals que concorren en el procediment que ens ocupa. Convé recordar que la dispersió de l'enjudiciament d'uns mateixos fets suposadament delictius en una pluralitat de processos va ser al·legat com motiu de nul·litat de la present causa per les defenses en la fase de qüestions prèvies i està pendent de resolució pel Tribunal en la sentència que es dicti a la fi del judici. Considerem interessant destacar ara l'incident produït a rel de l'última pregunta que el Ministeri Fiscal va formular al Major Trapero i que es referia a determinades intervencions del testimoni prèvies a la declaració unilateral d'independència. Atès que el Major Trapero no havia estat interrogat sobre aquests fets per la part que l'havia proposat com a testimoni, en aquest cas l'acusació popular de Vox, un dels advocats de la defensa impugnà la pertinència de la pregunta del fiscal, en aplicació de la doctrina sobre les repreguntes que havia imposat la Sala amb caràcter general. Davant d'aquesta al·legació el president no va tenir més remei que donar-li la raó, però immediatament a continuació i davant la sorpresa de tothom va fer ell al testimoni la mateixa pregunta que havia declarat impertinent al fiscal, tot emparant-se en l'article 708 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, que preveu la possibilitat de que el president de la Sala faci a un testimoni *"las preguntas que estime conducentes para depurar los hechos"*. Com diu la sentència del propi Tribunal Suprem de dos de març de 2005, aquest facultat del president *"ha sido interpretada por la doctrina más autorizada como una práctica judicial de la que se debe hacer un uso muy moderado y sólo para solicitar aclaraciones"*. És evident que l'article 708 no autoritza al president a assumir un rol d'acusador que li és impropï, com s'ha produït en el present cas, sense perdre la seva condició d'imparcialitat.

25 de març de 2019